

זינון צאן בכיכר 1996-1997

אבי קורן

את כיכר סדום מאפיינות טמפרטורות גבוהות יחסית לשאר אזורי הארץ. כתוצאה מכך, התנאים לרבייה ולגידול דגי מים חמים כמו אמנונים, מוסר, באס ואחרים הם מהטובים בארץ. יתרון מובהק זה השפיע בעבר על ההחלטה להקים משק מודל לגידול אמנונים בנאות הכיכר (הפרויקט של שמעיה טולדנו ושותפיו – "דגי ים המלח").

דגי ים המלח - נאות הכיכר

כל שלבי הייצור מתבצעים בחווה ביעילות רבה. החל מייצור דגיגים ברבייה אינטנסיבית, מכאן לאימון ראשוני ושניוני המסתיים בדגים במשקל 50-100 גרם, וכלה בבריכות הפיטום הסופר אינטנסיביות. לפי דווח שהתקבל משמעיה, מבעלי החווה והמנהל אותה בפועל, הייצור ב-97 הסתכם בכ-30 טון, ובתכנית להגביר ייצור באותן בריכות בשנת 1998 ל-40 טון ויותר.

הבעיות העיקריות בהן נתקלים במשק זה קשורות לכמה נושאים:

- א. אחזקה של קווי אמנונים לרבייה – נתקלים בבעיות של חידוש נכון של להקת רבייה, בחירת הדגים הנכונים בדרכים שונות (קנייה, סלקציה, הכלאות). במיוחד נראה שיש להיזהר מריבוי בשארית שיביא בעתיד הקרוב לירידה בביצועי הגידול.
- ב. עבודה במחסור במים טריים מביאה לצורך בשיפור הממשק לאיכות מים בבריכות. אין ספק שכבר בשלב זה יש לטפל במים במערכת סגורה שבה יתבצע לפחות סילוק מוצקים ונטריפיקציה, במטרה להחזיר את המים לבריכות הגידול כשהם באיכות גבוהה. בצורה כזו ניתן להגיע בהדרגה להחלפת מים טריים של 15% ליממה עד למינימום של 5% ואף פחות. שיפור זה מביא לאפשרות של הרחבת הפרויקט עם נפחי בריכות נוספים למרות מגבלת המים הקיימת.
- ג. חשוב לדאוג למקור מים טריים נוסף וזאת על מנת להשתחרר מהתלות הבלעדית במקור אחד.
- ד. יש לבצע את הנדרש על מנת לאכסן את הדגים החיים המוכנים למשלוח בתנאים מבוקרים ונקיים. דרישות השוק בעתיד יכתיבו טיפול מקדים בדגים לקראת השיווק.

היכולת הראויה להערכה של פרויקט זה לשווק דגים טריים לרשימת לקוחות בצורה קבועה, גורמת לעליה ברווחיות למרות הקושי הרב והמאמצים הנדרשים כדי למכור 30-40 טון דגים בצורה כזו. חשוב לפתח צורת שיווק זו, כך שבעתיד עם העלייה ההדרגתית בכמות, ניתן יהיה לשווק מקסימום תוצרת בשיווק ישיר – מהיצרן לצרכן.

דייגי עין תמר – מושב עין תמר

החווה החדשה ("דייגי עין תמר") בעין תמר, נמצאת בשלבים מתקדמים של בנייה. מסתיימת בניית בריכות האימון והמאגרים, נבנות בריכות הרבייה ונעשה תכנון לבריכות הסופר אינטנסיביות.

פרויקט מתפתח זה הוא דוגמא טובה לשימוש נכון במהלכים ממשקיים המביאים לייעול הייצור והגדלתו באמצעים פשוטים יחסית. ממשק אכלוס באימון ראשון ושני והכנת הדגים לפיטום בזמן ובכמויות הנכונות יביאו לייצור מוגבר ויעיל של דגים. ההשפעה של ממשק מבוקר על עלות הייצור היא גדולה, היות ונעשה חיסכון רב באנרגיה ובהזנה.

מתוכנן גם ניסוי נרחב של הכנסת דגים שונים למדגה עין תמר. דגים כמו מוסר, באס, דניס ואחרים. קיים סיכוי להצלחה בגידול דגים אלו בגלל המליחות הגבוהה יחסית של המים בעין תמר.

גם כאן התפעול נעשה במגבלה של מים טריים. אין ספק שיש להשתמש במערכת סגורה (85%-90%), עם אפשרות להשתמש בעודפי המים מבריכות הפיטום בבריכות האימון. נעשית כיום פעולת תכנון של מערכת הפילטר הביולוגי. מחשבה רבה מושקעת ביעילות איסוף הדגים לקראת המשלוח מבריכות הפיטום. האיסוף יעשה בעזרת תעלות, שיקטינו את הלחץ על הדגים בזמן השליה.

סביר שדגים רבים ישווקו בעתיד חיים ברשתות השיווק ובחנויות הדגים. טיפול מקדים בחווה יבטיח דגים בריאים וחזקים לקראת המשלוח.

אין ספק שחווה זו מתוכננת להיות מהגדולות והחדשניות ביותר בארץ. המשימה העומדת בפני רמי אלון והנהלת הפרויקט היא גדולה, מעניינת וקשה. רק רמת ניהול וביצוע גבוהים יביאו להצלחה. מבחינה זו נראה לנו במו"פ שיש מי שיעמוד במשימה.

בהזדמנות זו יש לציין את התפקיד המרכזי שממלאת הקק"ל בהקמת הפרויקט לכל שלביו. עבודתם נעשית בנאמנות ובהתלהבות, החל בדרג קבלת ההחלטות, עבור למנהלי השטח וכלה באחרון מפעילי הציוד. לכולם מגיע יישר כוח.